

Bratři a sestry,

křesťanská existence jako závodní běh k cíli. Oblíbená Pavlova ilustrace. Pozadí starověkých sportovních her Pavel zřejmě dobře znal. Možná byl sám někdy svědkem bojů na stadionech stejně jako pak předávání vítězných trofejí. Tehdy to nebyly medaile, ale věnce. Původně jen spletené z listů nějaké rostliny, později z látek nebo vyzdobeny drahokamy i zlatem. Věncem se kladl vítězi na hlavu a byla to vlastně koruna, připomínající taky moc a královskou hodnost. Věncem se řekne řecky stefanos, což je jméno Štefan nebo Štěpán. Tato novozákonní postava prvního křesťanského mučedníka tedy taky naznačuje ten paradox víry. Ani mučednictví pro Krista neznamena prohru, ale je dosažením cíle, kdy Kristův člověk dostává korunu, věncem, vavříin věčného života.

Možná dnes toto přirovnání křesťanské životní cesty ke sportovnímu zápolení už tak dobře nesedí. Ve sportu se dnes především točí velké peníze a stal se z toho tvrdý byznys plný korupčních afér. Ale když si odmyslíme sebevdomé hvězdné fotbalisty a nafoukané tenisové princezny, pak co na světě sportu je dodnes patrné – to je ten drajv, ta touha zvítězit, to úsilí, které k tomu vede, ta disciplína, až otročina, kterou na sebe ti lidé dobrovolně berou. Zříkají se normálního života svých vrstevníků. Jsou neustále pod dohledem nutričních terapeutů, úzkostlivě sledují váhu a jen trénink a trénink, aby udrželi formu. Zápěstí mají rozpíchaná od injekčních jehel, které na ně chystají stále šilenější dopingové kontroloři. A s narůstající konkurencí je touha být první snad ještě mnohem silnější. Až nás musí mrazit, když si uvědomíme, jak jsou některé moderní sporty nebezpečné a jak závodníci riskují zdravím nebo i životem. Kvůli touze zvítězit, být první, pokořit soupeře, a ovšem taky být vidět, být v září reflektorů, stát se idolem mnohých, zviditelnit určitý národ nebo zemi.

Motivace k vítězství tedy obrovská a neskutečně silná. A proč vlastně? Nebo ještě lépe položená otázka: Pro co? K čemu to všechno? Ne, tady určitě bychom neměli říkat, že pro nic. Ani apoštol Pavel neřekne, že ti běžci na starověkém stadionu běží do cíle zbytečně a pro nic. Oni touží právě po tom věnci, po té koruně. To není vůbec málo. Nepochybně je lepší spolu zápolit na stadioně než na válečném poli. Ale jednu velmi podstatnou chybu ten věncem přesto má. Je totiž pomíjitelny. Ta lidská sláva, kterou podtrhuje, je jen dočasná. Možná ne tak dočasná jako ten věncem, nežli uschne, ale přesto je v čase, v naší lidské časnosti omezená. Jednou pomine. Jednou se na slavného sportovce i na jeho úspěchy zapomeno.

Pavel tedy mluví o závodě, běhu, ale taky o boji. Tady nám to může evokovat vlastně mnoho sportovních disciplín, kde jde o možná krásny, ale současně o pomíjitelny věncem. Pavel ale není ani sportovec ani bojovník, který namáhá své tělo a své svaly proto, aby ten pomíjitelny věncem získal. On bojuje a běží v docela jiném smyslu a pro cíl úplně jiný. On běží závod a vede boj za Kristovo evangelium. Za to, aby mnohé lidi pro Krista získal. Všem stal vším, aby alespoň některé získal. Snaží se co nejvíc přiblížit lidskému myšlení a lidské mentalitě, samozřejmě ne tak, aby zapřel Krista. A k tomu, aby ještě více vykreslil to svoje náročné úsilí, se právě dobře hodí to sportovní přirovnání. Křesťan je jako běžec na závodní dráze, který běží k cíli, aby získal cenu. Tak jako ti atleti. A křesťanství je chvíle toho prvotního startu, ten startovní výstřel. A já běžím nebo plavu. A není podstatné, jestli rychle nebo pomalu. To vítězství se týká totiž všech, kteří doběhnou, ať dřívě nebo později...

Cena, kterou po přetnutí cílové pásky získá člověk Kristův, není věncem pomíjitelny, ale nepomíjitelny. Je to vítězství, které se nedá s tím sportovním vítězstvím srovnat. Je to totiž koruna celého křesťanského života. Je to koruna slávy pro ty, kteří milovali a zvěštovali Krista. Je to koruna radosti, která nikdy nepřestane. Jakoby chtěl říci: Podívejte, čeho všeho je sportovec schopen pro věncem pomíjitelny. K čemu všemu je ochoten. Není - nám náhodou ve víře v Krista slíbeno nesrovnatelně víc? Nestojí za to běžet, bojovat, zápasit, rvát se, aby domáhli koruny života? Nestojí snad za to počítat i s únavou, s pocitem že už nemůžu a dochází mi dech? A taky s možnými dílčími nezdary a pády, smutkem, pláčem? Pavel ví dobře, o čem mluví. Korintany vybízí: Běžte, abyste tu cenu získali. Jeho křesťanská existence znamenala podle svědectví Nového zákona skutečně mnoho dramatických a těžkých chvil. Jeho běh víry byl nejen obtížny, ale často na hranici lidských možností. Pro boj, zápas je v originále pěkné a nám jistě povědomé slovo - agón. Od toho je agónie. Běh, zápas kolikrát až na pokraji sil – proto, aby víru zachoval a Krista dosvědčil.

Zmiňme ještě několik Pavlových slovních obrátů, které ten jeho boj, ten jeho agón – vykreslují a dokládají tu jeho dřinu po Krista. Jednak poví, že běží nikoli bez cíle. To už zaznělo zřetelně. Ano, křesťan je člověk, kterému

není jen tak proběhnout životem. Máme cíl. A stojí za to vydržet a ten závod nevzdat. A ten boj víry, to není zápas s větrnými mlýny. Tomu někdy podléháme. Snažíme se, ale nic moc se neděje. Naše úsilí není moc vidět. Zdává se nám, že evangelium nemá moc velkou ozvučnost. Slýcháme připomínky, že naše doba evangelium moc nepřeje. Že nepřeje nějaké konkrétní podobě pravdy, která se k věření nabízí. Že má dnes přece každý pravdu svoji. Není práce pro evangelium mlácením prázdné slámy? Nebušíme jen tak do vzduchu? A Pavel nás ujistí, že to tak určitě není. Nebojuji tak, že bych dával rány do prázdna. Určitě naše svědectví slovem a životem není marné. Je naopak zcela zásadní. Možná to vždy hned neuvidíme. A velmi zajímavé je to poslední, co Pavel řekne: „Ranami nutím své tělo ke kázni...“ Co má na mysli? Použije výrazů tak expresivních, že bychom jej snad chtěli podezřívat z nějakého sebetržnění ve stylu středověkých flagelantů a mystiků, kteří bičem nebo jiným způsobem týrali svoje tělo, aby tak krotili svoje fyzické potřeby. „Dávám facky sám sobě.“ Dokonce řekne doslova to, že svoje tělo zotročuje. To jsou zvláštní slova. Není otrokem svého těla, ale naopak, jeho vlastní tělo je otrokem jeho samotného. Tady mě napadá - jak je tomu asi s těmi sportovci? Ta jejich fyzická i psychická dřina – je to jejich vláda nad tělem, nebo naopak - ta těla, připravená k výkonu ovládají je samotné? Těžko říci, spíše bych se přiklonil k té druhé variantě. Pavel ovládá svoje tělo a přinutil je ke kázni. Nespecifikuje, co tím myslí. Jestli jde o střídmost v pokrmu a nápoji, nebo jde o oblast sexuality? Nevíme přesně. Ale on hlavně řekne, proč, k čemu to dělá. Aby nedošlo k tomu, že bude kázat evangelium, ale jeho vlastní tělo ho přemůže. Že bude sice krásně mluvit, ale popře to svým vlastním selháním. Toho se chce vyvarovat. Tohle by se mohlo stát kamenem úrazu někomu jinému. Ale jednoho si povšimněme – že on mluví za sebe a žádnou takovou řeholi neordinuje druhým. Jen obecně řekne: Hleďte, abyste tu cenu získali. A pak dodá, jak to dělá on sám. Ono je to totiž tak, a možná jste si toho taky dávno jako já všimli, že takoví ti křesťanští moralisté rádi předepisují druhým co dělat a jak správně žít, ale právě oni často šlápnu vedle. Pavel nic nenařizuje. A přesto cítíme z jeho osobnosti ten jeho aktivní zápas, zápal, běh, drajv pro Krista, běh k cíli, aby spolu se svými bratry a sestrami získal nebeskou cenu. Dokonce na jiném místě řekne svým souvěrcům: Vy sami jste mou korunou, mojí odměnou. Jakoby v nás chtěl vzbudit představu, že stojí před soudnou stolicí Kristovou – a kolem něj jako věnec stojí Kristovi vyznavači, které oslovil a ke svému Pánu přivedl...

Boj, zápas, běh víry. Každý asi může mít své vlastní představy, co to znamená. Jak žít, jak v životě jednat, co dělat, abychom doběhli do cíle? Vždycky když jsem o tom přemýšlel, nemohl jsem si odmyslet písničku Miloše Rejchrtů. Bojujte dál. To je krásná, a stále současná odpověď, i když ta píseň vznikla v době komunismu a nese toho zřetelné stopy. Co všechno dnes obnáší ten závod, ten běh, ten boj víry, to zápolení, to ta píseň říká. Neprosit se o přízeň mocných, když křesťané nemají na růžích ustláno. Nehledat pro sebe výhody oproti jiným. Nedat se koupit, nemlčet k bezpráví, hledat, třeba i obtížně, spravedlnost ve světě, nemstít se ranou za ránu, nenechat se svést k nenávisti, nenechat se svést řečmi o nadvládě zla a temnoty, nenechat se odradit lamentacemi že je vše zbytečné a marné, nic nezmůžeme, protože nemáme k ničemu páky ani prostředky. Vypadá to, jakoby Pavel viděl rizika svého selhání jen v té oblasti tělesné. Ale když k tomu připojíme to mnohé, co pověděl jinde, jistě nám dojde, že i on sám prožíval i zápas duševní a duchovní. I zde je třeba vytrvat, běžet a bojovat, aby Kristův člověk dosáhl cíle. V době prvotní církve bylo stále možné zakončit ten svůj běh jako Štěpán, kterého jsme už zmínili na začátku.

Ano, víra, to není stav, ve kterém už máme jednou provždy vše v kapse, i věčnost a spásu. Spasen bude v plnosti ten, kdo vytrvá až do konce. Ale přece smíme mít jistotu už nyní. Přece tím převažujícím pocitem může být radost! Že se nás Kristus nezrekne, pakliže zůstaneme k němu přimknuti. A že dá k tomu běhu dost síly, abychom se s cílem neminuli. A víme taky, že neběžíme sami. Že s námi běží naši přátelé ve víře, bratři a sestry v Kristu Ježíši. Spolu s těmi všemi tvoříme oblak svědků a smíme už nyní zahlédnout cíl. Velké a věčné společenství s naším Pánem. Amen.

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, i my jdeme životem jako běžci na závodní dráze. Často nestačíme s dechem, podlamují se nám kolena, jsme v pokušení ten běh vzdát. Pomáhej nám prosíme, dávej sílu k ryzímu životu a svědectví. Kdybys ty nezávítěl, ani my bychom nemohli čekat, že dosáhneme cíle. Ale ty jsi vítězem. Díky tobě za to. Amen.